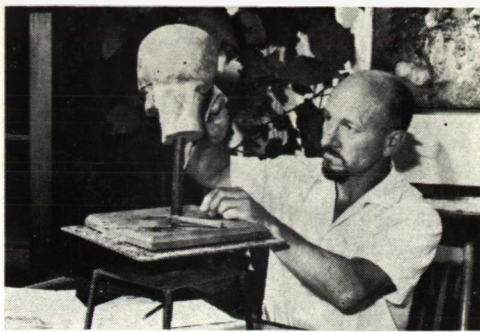

Az ősök arca

ÁRPÁS KÁROLY REKONSTRUKCIÓI

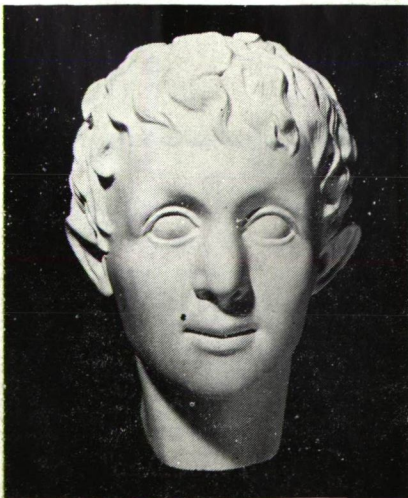

Régi vágya lehet az embernek: a használati eszközök, pénzek, ruhádzsek, fegyverek mellett megismerni a hajdanvolt ősök arcát is. Erről bizony a hozzánk közelebb eső korokból sem kapunk mindig hiteles képet, s egészen eltűnik fürkésző tekintetünk elől az évezredekkel korábban élt elődök arca. Vajon megidézhetjük-e tudományos módszerekkel a bronzkori őst, a római katonát, az előtűnt itt élt gepidát, avart, honfoglaló magyart, vagy képzeletünkre és a korabeli primitív ábrázolásokra kell hagyatkoznunk?

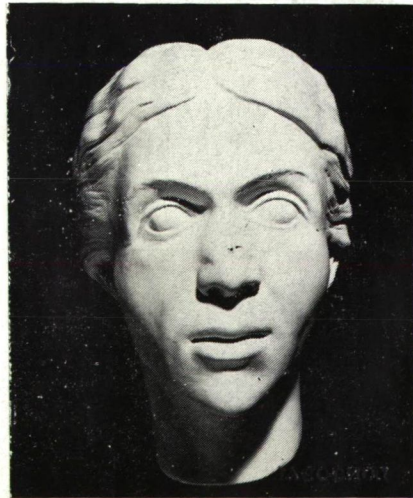
Egyszerűnek látszik a fönmaradt s föllelt koponya kiegészítése, rekonstruálása. Nehezebb kérdés: vajon az antropológus, a szobrász vagy a régész, netán az anatómus kezére-tudására bízjuk-e a koponyát? Laikus is könnyen válaszolhat: szükség van itt a fölsoroltak mindannyiának ismeretére. Hallottunk már külföldi kísérletekről, eredményekről is. Különösen ismert *M. M. Geraszimov* munkássága, aki antropológus és szobrász, az ősök megidézésében iránymutatója a tudomány, segítője a művészi készség. Igen sok távoli korban élt ember, s hozzánk közelebbi korból való híres történelmi személyiség koponyáját öltöztette már föl, megidézve így bizonytalanul sejtett vagy egyáltalán nem ismert arcokat.

Nem lett még napihír, nem lett szenzációs újságriport szereplője a magyar *Árpás Károly*, aki mindeddig egyedül való módon veszi kézbe a régi sírokból előkerült koponyát, s a legpontosabban követte az *anatómiai* törvényszerűségeket, az előkerült *egyedi* embert idézi meg. Módszere tehát az anatómiára épül. Az egykori izmok ma is megtalálható tapadási helyeire új inakat, izmokat rak föl, műanyagból. Mindezt az anatómia szigorú törvényei szerint, s előbb csak az arc egyik oldalán munkálkodva, hogy a másik állandó kontrollként szem előtt maradjon. A szobrászat itt csupán alárendelt kifejezési eszköz, szerepe azonban fontos, hiszen „szobor” készül itt, de egy előre meghatározott alapra épülő, s mindig az anatómia szigorú rendszerén belül maradó különleges szobor. Önálló képzőművészeti munkának tekinthetjük a haj megmintázását. Azonban ez sem önkényes. Színét például az egykori ember vércsoportja határozza meg — kevés eltéréssel — majdnem pontosan.

Árpás Károly — aki képzőművészetet, anatómiát is tanult, s több évtizede közreműködője a különféle hazai ásatásoknak — *dr. Kiszely István* antropológus segítségével szakmai körökben többször bemutatta már arcreekonstrukcióit. Időszerű, hogy a nagyobb érdeklődő közönség is megismerkedjék rendkívül hasznos munkásságával. Eredményei biztatóak. Reménykeltő azonban az a türelmetlen szorgoskodás is, amellyel módszere jobbításán szüntelenül fáradozik.

RÓMAI

RÓMAI